CZĘŚĆ XXI. № 42. ROK 11. (1840.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjnem; w Wilnie w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna:* w Rossyi z pocztą a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Gräfe: *Roczna*, 45 rub. ass. *Półroczna*, 25 rub. ass. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 53 r. ass. *Półroczna*, 28 rub. ass.

PIĄTEK, 31 Maja. / 12 Czerwca.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 30 Maja. / 11 Czerwca.

N. Cesarz raczył kazać oznajmić Ministrowi Wojny, przez telegraf z Warszawy, z dnia 24 Maja, co następuje: «Gdy stan słabości, w jakim znajdował się Król Jmć Pruski powiększył się, N. Cesarz odebrał zaproszenie udania się do Berlina i dopiero co wyjechał w podróż do tej stolicy.

— 20 Maja, nazajutrz po wyjezdzie N. Cesarzowej z Warszawy, Cesarz Jmć zwiedzał lazaret wojskowy i oddział Alexandrowski tegoż zakładu, a o 3 po południu przyjmował w pałacu Łazienkach Biskupów: Grecko-rossyjskiego, Grecko-unitskiego i Katolickiego. O wpół do 8, N. Pan oglądał warownię Sliwickiego, która się buduje na prawym brzegu Wisły.

21 N. Pan oglądał 1 korpus piechoty, dywizyon Żandarmów, pułk zborny kozaków Dońskich, pułk zborny kozaków linijowych, pułk konny Muzułmańsko-zakaukazski, pułk konny górali Kaukazskich z bateryą artyleryi Dońskiej. O 5 był obiad u J. C. Mości, na którym znajdowali się wszyscy Jenerałowie i Dowodzcy pułkowi.

JJ. CC. WW. Arcyxiążę Ferdynand d'Este i Xiążę Ferdynand Modeński przybyli do Warszawy o 10 wieczorem i wysiedli w pałacu Belweder.

22, o 9 rano, N. Cesarz Jmć, w towarzystwie Arcyxięcia był na Powązkowskiém błoniu na musztrze 1 dywizyi lekkiej jazdy nieregularnej, 1 brygady artyleryi konnej i 3 bateryi takiejże artyleryi Dońskiej.

Ukaz N. Cesarza *dany Rządzącemu Senatowi z d. 10go Kwietnia.* «Uznawszy za potrzebne dla dobra wiernych poddanych Naszych za Kaukazem ustanowić w kraju Zakaukaskim stały porządek cywilnego zarządu i potwierdziwszy ułożone w tym celu, przez osobny Komitet i przez Radę Państwa zalecone projekta: 1) Organizacyi Zarządu w Zakaukaskim kraju; 2) Etatu całego zarządu; 3) Ustawy o zarządzie gminy miejskiej w Tyflisie; 4) Ustawy o Komitetach Ziemskich powinności; i 5) o przywilejach urzędników za Kaukazem służących, — Rozkazujemy: przywieść je do skutku od 1go Stycznia 1841 r., stosownie do instrukcyi, danej przez Nas Głównozarządzającemu Zakaukaskim krajem. Rządzący Senat wyda potrzebne ku temu rozrządzenia.»

Podług tej organizacyi Zakaukazski kraj składają ziemie leżące między morzami Czarnem i Kaspijskiem, a mianowicie: 1) Gruzija; 2) Imeretia z Guryją, Mingreliją, Swanetiją i Abchaziją; 3) obwod Armeński; 4) Obwód Dżarobełokanski; 5) Prowincija Szyrwańska; 6) Prowincija Karabahska; 7) Prowincija Szekińska; 8) Chaństwo Tałyszyńskie; 9) Prowincija Bakińska; 10) Prowincija Derbentska; 11) Prowincija Kubińska; 12) Okrąg Samurski; 13) Szamchalstwo Tarkowskie; Chaństwa: Awarskie, Kiura-Kazy-Kumińskie, Mechlińskie i ziemie Lezginów.

Kraj Zakaukaski pod względem zarządu dzieli się na gubernniją Gruzyjsko-Imeretyńską i Obwód (Область) Kaspijski z oddzielnym wojenno-okręgowym zarządem. Gubernija i Obwód dzielą się na powiaty, a powiaty na cyrkuły (участки)

Gubernija Gruzyjsko-Imeretińska dzieli się na powiatów 11, a Obwód Kaspijski na 7. Miasto Gubernijalne w gubernii Gruzyjsko-Imeretynskiej jest Tyflis, a obwodowe w Obwodzie Kaspijskim jest Szemacha.

Zarząd kraju Zakaukaskiego ma trzy stopnie: 1) Zarząd Główny, 2) Gubernijalny i obwodowy, 3) Powiatowy.

Zarząd Główny składają: 1) Główno-zarządzający Krajem Zakaukaskim, 2) Tifliski Wojenny Gubernator, 3) Rada Głównego Zarządu.

Głównozarządzający jest naczelnym Zwierzchnikiem całego Zakaukaskiego kraju, zawiadującym i cywilnemi i pogra-

nicznemi sprawami. Zarazem jest też Prezydentem Rady Głównego Zarządu i Dowodzcą oddzielnego Kaukaskiego Korpusu. Ze względu na odległość i miejscowe okoliczności tamecznego kraju, Głównozarządzającemu nadane są obszerniejsze prawa, i tak, w sprawach nie należących do Rady Głównego Zarządu, w razie skarg lub innych powodów, Główno-Zarządzający może odmieniać postanowienia Gubernijalnych władz rządowych; w zdarzeniach ważnych uchybień może składać z urzędu nie tylko osoby gubernijalnego zarządu, lecz i zarządzających oddzielnemi częściami, jako to celną, szkolną, pocztową i t. p.

Wojenny Tyfliski Gubernator jest razem i Starszym Członkiem Rady Głównego Zarządu. Podczas nieobecności lub choroby Głównozarządzającego zastępuje jego miejsce.

W Radzie Głównego Zarządu oprócz wymienionych już osób zasiadają Członkowie mianowani przez N. Cesarza.

Rada, nie wdając się w ogóle w rzeczy wykonawczej władzy, zajmuje się przedmiotami wymagającemi szczególnego razbioru i wielostronnej rozwagi. Tu należy: 1) dozór nad biegiem spraw, 2) rozstrzyganie wątpliwości co do wykonania praw, 3) część ekonomiczna, 4) wyjaśnienie praw i przywilejów rozmaitym stanóm służących. — Rada w czynnościach swoich podległą jest Rządzącemu Senatowi: ze wszelkiemi wyższemi i niższemi władzami porozumiewa się za pośrednictwem Głównozarządzającego. *(d. c. p.)*

USTAWA O KURSACH PRAWNYCH DLA MŁODZIEŻY KRÓLESTWA POLSKIEGO,

zatwierdzona przez N. Cesarza *10 (22) Kwietnia w Petersburgu.*

(Dokończenie.)

§ 13. Zebrana summa z opłat przez uczniów wnoszonych użytą będzie wedle rozporządzenia Ministra Oświecenia Narodowego, na nabycie potrzebnych przedmiotów dla klass prawnych, niemniej na wynagrodzenie odznaczających się Professorów.

§ 14. Po upływie lat od dnia otwarcia klass prawnych, nie może nikt być mianowany na urzędy Sądowe IX. i VIII klassy, ani na miejsce Gubernialnego tudzież powiatowego Regenta, Adwokata i Patrona, kto w Gimnazyum Warszawskiem nieukończył z pożytkiem zupełnego kursu prawa.

§ 15. Do czasu powyżej zakreślonego, mogą być z pomiędzy osób, które nieodbyły kursów prawa, mianowani na rzeczone posady, ci tylko, którzy udowodnią dokładną znajomość przedmiotów w klassach prawnych wykładanych, w skutek examinu odbytego przed Professorami tychże klass podług przepisów ustanowić się mających, po zniesieniu się Kuratora okręgu Warszawskiego z Dyrektorem Głównym Prezydującym w Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości.

Rozdział 2.

O kursach prawnych dla młodzieży Królestwa Polskiego w Rossyjskich Uniwersytetach.

§ 16. Wykładanie nauk prawnych dla młodzieży Polskiej sposobiącej się do wyższych stopni Sądowych, jednoczy się głównie w Cesarskich Uniwersytetach Petersburskim i Moskiewskim.

§ 17. W tym celu, prócz nauk dotąd wykładanych w wydziałach prawnych tychże Uniwersytetów, ustanowione będą w każdym z nich dwie katedry praw Królestwa Polskiego a mianowicie:

a) Katedra praw Cywilnych wraz z postępowaniem Sądowem, niemniej z przepisami o hypotece i o notaryacie.

b) Katedra praw Karnych i Administracyjnych.

§ 18. Dla nauczania powyższych przedmiotów w Uniwersytetach Petersburskim i Moskiewskim, mianowani będą Professorowie stosownie do załączonego etatu przez Ministra Oświecenia, według jego własnego uznania i bez względu na przepisy obowiązujące co do wyboru innych Professorów Uniwersytetów w Cesarstwie.

§ 19. Dla ułatwienia młodzieży Polskiej środków kształcenia się w Uniwersytetach Petersburskim i Moskiewskim wyznaczona będzie ze Skarbu Królestwa Polskiego summa na utrzymanie w tychże Uniwersytetach 60 uczniów kosztem Rządowym.

§ 20. Celem uzupełnienia powyższej liczby wysyłanych będzie corocznie piętnastu uczniów którzy ukończyli nauki w Gimnazyach Królestwa.

§ 21 Wybor i wysłanie do Uniwersytetów uczniow kosztem Rządu utrzymywanych, zależy od Kuratora okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 22. Dla pobierania nauk kosztem Rządu w Uniwersytetach wysyłani bydż mają szczególniej uczniowie Gimnazyów odznaczający się usposobieniem, pilnością, postępem i dobrem prowadzeniem się.

§ 23. Uczniowie którzy ukończyli kurs nauk prawnych w Uniwersytetach na koszcie Rządowym obowiązani są pozostać lat 10 przynajmniej w służbie Rządowej Królestwa.

§ 24. Ci z uczniów którzy ukończyli kurs nauk prawnych w Uniwersytetach i otrzymali w onych stopnie uczone, mianowani być mogą na urzędy etatowe, wtedy tylko kiedy odbędą roczną applikacyą w wydziale Sądowym Królestwa.

§ 35. Uczniowie którzy ukończyli zupełny kurs nauk w wydziale prawnym Uniwersytetu Peterburskiego lub Moskiewskiego łącznie z kursem praw Królestwa Polskiego i otrzymali stopień rzeczywistego studenta, mogą bydż mianowani w Królestwie po odbytej applikacyi wprost na urzędy klassy X; uczniowie którzy otrzymali stopień kandydata, na urzędy klassy IX, magistrowie na urzędy klassy VIII, a doktorowie praw na urzędy klassy VII. Pod względem służby w Cesarstwie ciż uczniowie używają praw i przywilejów oznaczonych w ogólnej ustawie o Rossyjskich Uniwersytetach. Rozumie się, samo przez się, że wyższe ukształcenie naukowe nieuwalnia urzędnika od uległości i gorliwej pracy, które wymagane są od wszystkich zostających w służbie i bez których nikt niemoże być w niej cierpianym, a tem mniej na wyższe stopnie posuwanym.

§ 26. Odtąd nie mogą być mianowani na wyższe Sądowe urzędy, Królestwa zaczynając od urzędu Sędziego Trybunału pierwszej Instancyi, i na odpowiednie onemu posady, niemniej na miejsca Mecenasów, osoby, które nie ukończyły z pożytkiem kursu nauk prawnych w Uniwersytetach Petersburskim i Moskiewskim. — Przepis powyższy nie ściąga się do urzędników już zostających w służbie, którzy otrzymają świadectwo władzy nad niemi przełożonej o ich odznaczaniu się w pełnieniu powierzonych obowiązków i oprócz tego odbyli przepisane tym końcem examina.

§ 27. Wyjątek z pod powyższego prawidła dopuszczonym być może w ciągu pierwszych lat 6 w razie zupełnego niedostatku kandydatów z wyższym ukształceniem, lub przekonania się Rady Administracyjnej Królestwa o szczególnem odznaczeniu się urzędnika który z pożytkiem ukończył kurs nauk w klassach prawnych przy Gimnazyum Warszawskim.

§ 28. Ci uczniowie, którzy ukończyli kurs nauk prawnych w innych Rossyjskich Uniwersytetach, przy wstąpieniu do służby Królestwa w wydziale Sądowym, mogą używać wszelkich przywilejów służących uczniom wydziału prawa Uniwersytetów Petersburskiego i Moskiewskiego, wszakże nie inaczej, jak za poprzedniem odbyciem examinu w jednym z tych dwóch Uniwersytetów co do znajomości praw w Królestwie Polskiem obowiązujących.»

Oryginał podpisali:

Minister Oświecenia Narodowego *Uwarow*.
Minister Sektetarz Stanu Królestwa Polskiego *Turkułł*.

— W Odessie znajduje się obecnie 23 naukowych zakładów; Nauczycieli 134, uczących się 2,166 płci obojej. W 20 zakładach trzydziesta część całej ludności poświęca się naukom. Są także trzy drukarnie i trzy litografie, teatr, w którym utrzymuje się 110 artystów, 4 xięgarnie i jedna publiczna biblioteka. W 1831 roku przywieziono do Odessy xiąg 25,000 tomów; w 1832 —43,000; w 1833—23,546; w 1834—18,083; w 1835 —30,028.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Londyn 27 Maja. Rocznica urodzin Królowej Jmci, która zaczęła 22 rok życia, obchodzona tu była z wielką uroczystością; Gazeta «Globe» z tego powodu twierdzi z pewnością że J. K. Mość jest brzemienna.

— Izby wczora rozpoczęły znowu swoje posiedzenia. W izbie Parów rzecz się toczyła o jedném zagadnieniu religijnem, które całe posiedzenie zajęło. W izbie deputowanych, wniosek P. Villiers, ażeby izba zamieniła się w komitet jeneralny do roztrząśnienia praw zbożowych, odrzucony został 300 głosami przeciw 177. Potém prokurator-jeneralny Irlandyi złożył swój bill o układaniu spisów wyborowych w tym kraju.

— Poseł turecki, Szekib-effendi, przybył do tutejszej stolicy.

— Śledztwo o zabiciu lorda W. Russell, czynnie prowadzone, potwierdza coraz więcej podejrzenie, jakie od razu padło było na kamerdynera Courvoisier, i postanowiono oddać go pod sąd.

— Chartiści rozpoczęli znowu swoje knowania w Hanley i Newcastle.

— Bill lorda Stanley o sposobie układania spisu wyborców w Irlandyi nabrał tak wielkiej wagi iż mniemamy potrzebném bliżej z nim zapoznać czytelników:

W Irlandyi, zapisywanie się wyborców ma miejsce co ośm lat, w Anglii zaś ponawia się corocznie. Lord Stanley proponuje wprowadzić toż samo w Irlandyi, i corok rewidować xięgi wyborowe. Ten pierwszy wniosek zdaje się na pozor być sprawiedliwym i dążyć do zrównania obu krajów; ale nie trzeba zapominać że w Anglii podobny środek jest wprowadzony tylko tymczasowie w sposobie proby, że powszechnie uważany jest za nader uciążliwy i coroku tysiące skarg nań powstają. Potém, w Anglii prawo należenia do wyborów uznawane jest a priori na wiarę stawającego, który tylko w razie uczynionego zarzutu obowiązany jest tego prawa dowodzić:—podług wniosku lorda Stanley, stawający, powinien zacząć od złożenia dowodów. Stawanie takie nadto ma mieć miejsce nie przed dozorcą parafialnym jak w Anglii, ale przed sędzią pokoju, który często ma pobyt o 20, 30, do 70 mil od mieszkań wyborców wiejskich. Kandydat do głosowania nie sam musi przyjeżdżać, ale nadto przywozić i utrzymywać kosztem własnym świadków. W razie nieuznania składanych dowodów, kandydat skazuje się w pierwszej instancyi na 5, a w drugiej na 10 funtów sterl. winy pieniężnej. Wypadkiem tego wszystkiego byłoby, wrazie przejścia billu lorda Stanley, że liczba wyborców w Irlandyi niezmiernie by się zmniejszyła, czyli raczej że wybory zostałyby wyłącznie w ręku bogatych właścicieli, a przeto prawie samych torysów. Cios ten główn nie jest wymierzony na ministrów, którzy się dotąd utrzymują przez to, że mają za sobą deputowanych irlandskich.

— Na doroczném zgromadzeniu protestantskim w Exeter-Hall, pod prezydencyą hrabi Winchelsea, mowcy celniejsi dowodzili że jedynym środkiem powrócenia Anglii pokoju i bezpieczeństwa, jest odwołanie billu dopuszczającego katolików do praw i przywilejów ogólnych.

Paryż, 28 Maja. Przedwczora izba zajmowała się wnioskiem o przewiezieniu zwłok Napoleona. Kommissya była takiego zdania, że należy udzielić nietylko miljon, żądany przez ministrów, ale drugi jeszcze miljon, na wystawienie Napoleonowi posągu konnego. Wniosek ten był popierany przez ministrów. Czterech tylko mowców mówiło o tym przedmiocie. P. Deslongrais podał wniosek żeby summę ograniczyć do jednego miljona. Prawo tak zmodyfikowane, czyli raczej takie, jak było pierwiastkowie przez ministrów podane, zostało przyjęte 280 głosami przeciw 65. Natychmiast wydawcy sześciu rozmaitych dzienników otworzyli składkę na zebranie miljona, odmówionego przez izbę de-

putowanych. Mniemają że na jej czele będzie P. de Las Cases.

— Monitor ogłosił mianowanie P. Affre, koadjutora Strasburskiego, wikarego jener. dyecezyi Paryskiej, na Arcybiskupa Paryskiego.

— Odebrano depesze telegraficzne z Afryki, z których daje się widzieć że Medeah zajęta była bez wystrzału. Abdel-Kader opuszczając to miasto, uprowadził całą ludność. Francuzi osadzili je 2400 ludzi załogi. 20, była bitwa pod górami Mouzaya przeciw wszystkim siłom Abdel-Kadera, ktory odniosł wielką klęskę. Francuzi stracili 200 ludzi. Armija francuzka przeszła powtórnie Atlas i wróciła do obozu Blida. Xiążęta są w Algerze i wkrótce wsiądą na okręt, wracając do Francyi.

Neapol. Nowiny z Sycylii są zaspokajające; zamachy ku wznieceniu tam rozruchów spełzły na niczém. Król wróci wkrótce do Neapolu po obejrzeniu wojska.

Turcya. 10 Maja seraskier, minister Wojny, Halil-pasza, złożony został z urzędu, a na jego miejsce mianowany Mustafa-pasza, Rządzca Albanii.

NAJPOZNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Londyn, 29 Maja. Odebrano dzienniki z Buenos-Ayrês po 21 Marca. Izba reprezezentantów, 5 tegoż m. nanowo wybrała jednomyślnie jenerała Rosas Rządzcą i kapitanem jeneralnym—Z Chin odebrano wiadomość że portugalczycy z Macao dali chińczykom ludzi i działa dla obrony warowni Bogue przeciw anglikom. Skutkiem tego będzie, że anglicy zburzą Macao, równie jak też warownie.—Sławna katedra w York zgorzała do szczętu.

Paryż, 30 Maja. Odebrano depeszę telegraficzną, donoszącą o nowém zwycięztwie nad arabami, odniesionem przez francuzów pod Oran—Podług depeszy telegr. z Kolonii w nocy na 30 Maja Xiążęta d'Orléans i d'Aumale przybyli do Tulonu.

Neapol, 21 Maja. Król i Królowa JJ. przybyli wczora do tutejszej stolicy z Sycylii.

Gazeta Stanu Pruska, z d. 5 Czerwca, donosi o przybyciu do Berlina N. Cesarzowej Rossyjskiej z Wielką Xiężniczką Olgą.—Taż gazeta ogłasza poraz pierwszy następny biulletyn: «Król Jmć spał wprawdzie godzin kilka przeszłej «nocy, ale to nie poprawiło osłabionych sił; przeciwnie słabość J. K. Moici powiększyła się w sposób nader zatrważający.» (podpisano) Dr. v. *Wiebel;* Dr. *Schönlein,* Dr. *Grimm.*

Dopisek. W tej chwili przybył statek parowy Mikołaj I, i przywiozł gazety z Paryża po 31 Maja. Na posiedzeniu 30, izba parów odrzuciła prawo o zredukowaniu rentów większością 101 g. przeciw 46—Gazet Pruskich nieodebrano; Londyńskie dochodzą do 2 Czerwcza. Na posiedzeniu izby niższej 1 Czerwca, bill tyczący się Kanady odłożony został na 19 Czerwca, na żądanie sira Roberta Peel, który znajduje że to prawo potrzebuje głębokiej rozwagi.

(Journ. de S. P. G. P. Psz. Półn.)

OGŁOSZENIE.

(Udzielono.)

«W końcu bieżącego, 1840 roku, wyjdzie tu w Petersburgu i w Poznaniu Xiążka do Nabożeństwa pod tytułem: Bóg Moja Nadzieja. Xiążka ta zawierać będzie 300 stronic, w dwunastkę, każda stronica ozdobiona gustowną obwódką, papiér welinowy gładzony (velin glacé) winietki między-textne (intercalées dans le texte) i końcowe (hors du texte), litery ozdobne (lettres ornées) i prócz tego kilka pięknych kolorowanych rycin. Wewnętrzna część tej xiążeczki równie odznaczy się doborem nabożeństwa jak najzupełniejszego.

Cena dziełka, mimo nakładów i starań ze strony Wydawców, ustanawia się jak najumiarkowańsza:

Z oprawą, z ozdobami i rycinami rubli srebr. *trzy,* licząc w to przesłanie *w kraju* na wskazane miejsce. Nad oznaczoną liczbę będzie wydrukowana pewna ilość exemplarzy tej xiążki *bezpłatnych,* dla rozdania ich między ubogich. Ta ilość będzie na *zwyczajnym papiérze.*

Prenumerata zamyka się około *piętnastego Pazdziernika,* r. b. a wtedy cena stosunkowo podwyższoną zostanie.

Zgłaszać się można:

W *Petersburgu:*

1) Do Xiędza Józefa Rószewskiego, w małej Kołomnie, w domu Siestrzencewicza, należącym do Katolickiego Kościołka S. Stanisława.

2) Do Wydawcy Tygodnika Petersburskiego.

3) Do Xięgarni Gräfe na rogu Newskiego Prospektu i Admiralickiego placu.

W *Moskwie:*

Do Xięgarni Semena.

W *Wilnie:*

Do Xięgarni Zawadzkiego.

W *Warszawie:*

Do Kantoru Informacyjnego.

W *Berdyczowie:*

Do Magazynu braci Schafnagel.

W *Poznaniu:* bilety prenumeracyjne znajdują się w ręku wielu prywatnych osób.

Dopisek.

P. Minister Wojny, odebrał od X. Jmci Warszawskiego następne depesze telegraficzne:

1) N. Pan przybył szczęśliwie do Berlina 26 Maja, o 9 rano, i zastał Króla Jmci Pruskiego przed skonaniem.

2) Król Jmć Pruski umarł 26 Maja, o 4 po południu.

Stan zdrowia N. Cesarzowej w tém zdarzeniu, jest zaspokajający.»

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. Мая 30-го 1840. *П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.